

Bestemmingsplan Uitbreiding Haven Heijen Bronsgroene landschapszone

Auteur: Matthijs Vrij Peerdeman

Projectnummer: 51004045

Onderwerp: Bronsgroene landschapszone

Klant: Teunesen

Projectleider: Matthijs Vrij Peerdeman

1 Inleiding

1.1 Aanleiding notitie

Op 31 januari 2022 heeft de gemeente Heijen het bestemmingsplan Haven Heijen vastgesteld. Milieudefensie c.s. heeft beroep aangetekend tegen dit bestemmingsplan. In dit beroep wordt onder andere aangevoerd dat het bestemmingsplan strijdig is met artikel 2.7.2 van de Omgevingsverordening Limburg. Dit artikel gaat over de Bronsgroene landschapszone. In voorliggende notitie wordt nader toegelicht waarom het vastgestelde bestemmingsplan niet strijdig is met artikel 2.7.2 van de Omgevingsverordening Limburg en op welke manier bij het besluit rekening is gehouden met de in dit artikel genoemde voorwaarden.

1.2 Bezwaar

Milieudefensie c.s. betoogt dat het gedeelte van het plangebied waar de bedrijfs- en havenactiviteiten zijn voorzien vanwege de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten deel uitmaakt van de Bronsgroene landschapszone uit de Omgevingsverordening Limburg. Voor dit gebied geldt artikel 2.7.2 van de Omgevingsverordening Limburg. Milieudefensie c.s. stelt dat de landschappelijke kwaliteiten in het gebied ernstig worden geschonden. Alle kernkwaliteiten die op dit gebied van toepassing zijn (het visueel-ruimtelijk karakter, het cultuurhistorisch erfgoed en het reliëf) worden in meer of mindere mate aangetast door de realisering van een haven waarin de zwaarste categorieën van bedrijvigheid zich kunnen vestigen, aldus Milieudefensie c.s. Zij vinden dat het gebied een industriële uitstraling zal krijgen. De beperkte delen die in het plangebied een 'groene' bestemming houden, doen niet af aan de aantasting van de waarden van het gehele gebied, aldus Milieudefensie c.s.

2 Provinciaal beleid Bronsgroene landschapszone

2.1 Regeling in de provinciale Omgevingsverordening

Zoals in de toelichting van het bestemmingsplan beschreven, maken delen van het plangebied deel uit van de Bronsgroene landschapszone. In figuur 2.1 is het plangebied van het bestemmingsplan (1) en het planvoornemen op hoofdlijnen (2) weergegeven en is daarnaast een kaart opgenomen waarop de Bronsgroene landschapszone in het plangebied te zien is (3).

Figuur 2.1: Het plangebied van het bestemmingsplan Haven Heijen (1), een globale weergave van de opgave (2) en het betreffende gebied met daarin weergegeven de Bronsgroene Landschapszone en het plangebied (rode lijn) (3).

De bescherming van de Bronsgroene landschapszone is geregeld in meerdere documenten:

- Provinciale omgevingsverordening (de regels);
- Landschapskader Noord- en Midden-Nederland¹ + kwaliteitskaart² (duiding van de kernkwaliteiten van het Bronsgroene landschap);
- Beleidsregel natuurcompensatie 2018³ (manier waarop compensatie moet plaatsvinden indien er sprake is van vernietiging, verstoring en/of versnippering van de kernkwaliteiten).

De Bronsgroene landschapszone is door de provincie Limburg in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL2014) gedefinieerd als “*Beekdalen én gebieden met steilere hellingen met een grote variatie aan functies, in hoge mate bepalend voor het beeld van het Limburgs landschap. Omvat ook het winterbed van de Maas.*”. Artikel 2.7.1 van de Omgevingsverordening omschrijft ‘Bronsgroene landschapszone’ als volgt: “gebied dat op de kaarten behorende bij deze verordening is aangeduid als Bronsgroene landschapszone”. Verder wordt in artikel 2.7.2 van de Omgevingsverordening voor de kernkwaliteiten van de Bronsgroene landschapszone verwezen naar de bijlage bij dat artikel. Deze bijlage geeft (slechts) op hoofdlijnen een beschrijving van de kernkwaliteiten en verwijst vervolgens naar het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg. Bij dit Landschapskader zit een Kwaliteitskaart Landschap. De Kwaliteitskaart Landschap geeft aan wat volgens de provincie in het *algemeen* de kernkwaliteiten zijn in de Bronsgroene landschapszone binnen de provincie Limburg. De Kwaliteitskaart is een bijlage bij het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg. Het plangebied ligt volgens de Kwaliteitskaart in een zone die

¹ Het Landschapskader is te zien via:

https://www.limburg.nl/publish/pages/5556/landschapskader_noord- en_midden_limburg.pdf

² De Kwaliteitskaart is in te zien via de webviewer Atlas Limburg:

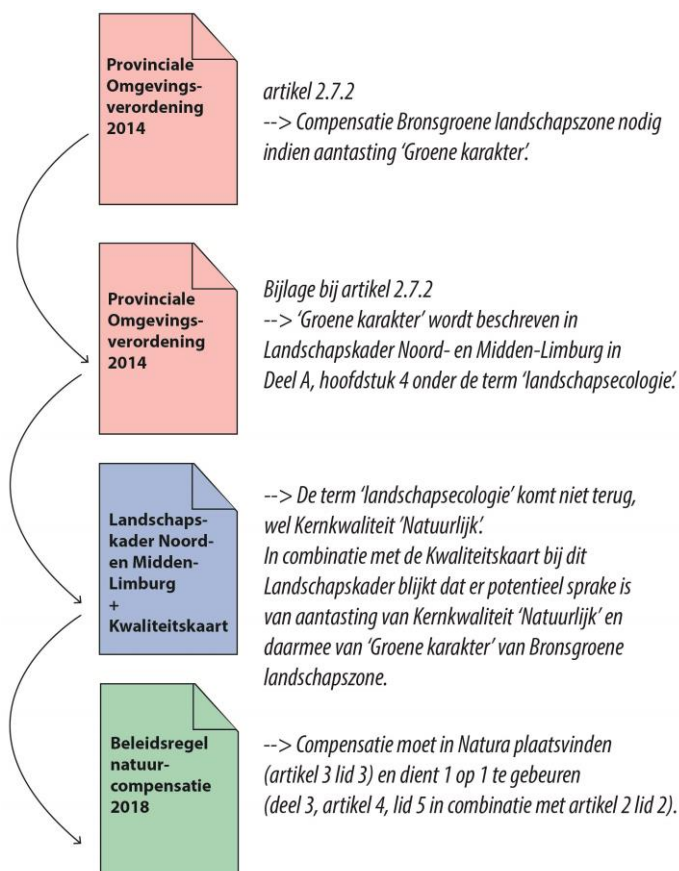
<https://portal.prvlimburg.nl/viewer/app/default>. In paragraaf 2.2 van voorliggende notitie zijn een aantal kaartbeelden opgenomen.

³ De Beleidsregel is in te zien via: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR608061/1>

is aangeduid als 'Rivierdal met Groenelementen in een dalenlandschap' en dan specifiek in het Maasdal. Samengevat kent het plangebied volgens deze kwaliteitskaart de volgende kernkwaliteiten:

- Rivierdal
- Maasheggen

In onderstaand figuur is schematisch weergegeven via welke stappen voor dit plangebied bepaald is hoe moet worden omgegaan met de kernkwaliteiten van het Bronsgroene landschapszone. Onder de figuur worden deze stappen nader toegelicht.

Figuur 2.2: Samenvatting stappen om te bepalen of er sprake is van compensatieplicht op basis van de Bronsgroene landschapszone.

Stap 1: regels in de provinciale omgevingsverordening

Het provinciale beleid is er op gericht om de (huidige) landschappelijke kernkwaliteiten van de Bronsgroene landschapszone te behouden, te beheren, te ontwikkelen en te beleven. Ontwikkelingen binnen de Bronsgroene landschapszone zijn mogelijk mits de kernkwaliteiten behouden blijven of versterkt worden ('ja-mits'). In de provinciale Omgevingsverordening zijn regels opgenomen voor de omgang met deze landschapszones in bestemmingsplannen. Het betreft artikel 2.7.2, welke als volgt luidt:

"Artikel 2.7.2 Bronsgroene landschapszone"

1. De toelichting bij een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in de Bronsgroene landschapszone, bevat een beschrijving van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten, de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan en hoe de

negatieve effecten zijn gecompenseerd. Bij de compensatie van de negatieve effecten op natuurwaarden (kernkwaliteit “Groene karakter”) wordt de beleidsregel als bedoeld in artikel 2.6.7, tweede lid, gevolgd.

2. *De kernkwaliteiten in de Bronsgroene landschapszone zijn het groene karakter, het visueel-ruimtelijk karakter, het cultuurhistorisch erfgoed en het reliëf.*
3. *De kernkwaliteiten in de Bronsgroene landschapszone zijn nader uitgewerkt in de bijlage bij dit artikel.”.*

Artikel 2.7.2 heeft betrekking op de regeling die van toepassing is op een bestemmingsplan voor een gebied binnen de Bronsgroene landschapszone.

Artikel 2.7.2 lid 1 van de Omgevingsverordening Limburg bepaalt onder meer dat de plantoelichting bij een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in de Bronsgroene landschapszone een beschrijving bevat van:

- de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten (*voor toelichting over hoe hier mee om is gegaan zie paragraaf 3.1*);
- de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan (*voor toelichting over hoe hier mee om is gegaan zie paragraaf 3.2*); en
- hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd (*voor toelichting over hoe hier mee om is gegaan zie paragraaf 3.3*).

Verder bepaalt artikel 2.7.2 lid 1 van de Omgevingsverordening Limburg dat bij de compensatie van de negatieve effecten op natuurwaarden (de kernkwaliteit ‘Groene karakter’) de Beleidsregel als bedoeld in artikel 2.6.7 lid 2 van de Omgevingsverordening Limburg wordt gevolgd.

De Omgevingsverordening Limburg kent geen specifieke toelichting bij artikel 2.7.2, maar wel – meer in het algemeen – bij paragraaf 2.7 van de Omgevingsverordening Limburg (over de Bronsgroene landschapszone). De toelichting luidt als volgt:

“Toelichting 2.7 Bronsgroene landschapszone

Bedoeling van deze paragraaf is dat in de toelichting bij een ruimtelijk plan wordt aangegeven om welke kernkwaliteiten het gaat, aan de hand van een toelichtende kaart en een korte omschrijving van de na te streven (beeld)kwaliteit. Voorts wordt duidelijk hoe het belang van deze kernkwaliteiten in de afweging is betrokken en op welke wijze (in de planregels/voorschriften) is voorzien in behoud en zo mogelijk versterking van de kernkwaliteiten. Wanneer aantasting niet te vermijden is, wordt in de toelichting aangegeven op welke wijze deze aantasting zoveel mogelijk is beperkt. Het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg en het Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg vormen hiervoor goede bronnen. Ze bieden ook inspiratie voor een landschappelijk goede inpassing van ontwikkelingen en voor versterking van de kernkwaliteiten.”

Stap 2: Duiding ‘groene karakter’ in bijlage bij artikel 2.7.2

In de bijlage bij artikel 2.7.2., derde lid van de Omgevingsverordening is toegelicht wat onder ‘groene karakter’ wordt verstaan (zie figuur 2.3). Het groene karakter wordt volgens deze bijlage beschreven in het [Landschapskader Noord- en Midden-Limburg](#), deel A, hoofdstuk 4 onder ‘Landschapsecologie’.

Bijlage bij artikel 2.7.2., derde lid, en artikel 2.13.2, vierde lid, van de Omgevingsverordening Limburg 2014:

28-11-2024

Projectnummer 51004045

Onderwerp Bronsgroene landschapszone

Kernkwaliteiten Bronsgroene landschapszone en Zilvergroene natuurzone

Kernkwaliteit	Wat (de belangrijkste aspecten)	Nadere ruimtelijke duiding
Groene karakter	<u>Noord- en Midden-Limburg:</u> zie Landschapskader Noord- en Midden-Limburg, deel A, hoofdstuk 4 onder 'Landschapsecologie'	Specifiek per landschapstype in Landschapskader Noord en Midden Limburg

Figuur 2.3: Uitsnede uit bijlage bij artikel 2.7.2. uit de provinciale omgevingsverordening 2014.

Stap 3: Duiding kernkwaliteit 'groene karakter' in Landschapskader Noord- en Midden-Limburg en de kwaliteitskaart landschap

In hoofdstuk 4 van het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg worden de verschillende landschapstypen beschreven. Per landschapstype zijn de kernkwaliteiten beschreven. De term 'landschapsecologie' wordt daarbij niet gebruikt. Wel wordt bij de beschrijving van de kernkwaliteiten onderscheid gemaakt tussen 'Natuurlijk', 'Visueel-ruimtelijk' en 'Cultuurhistorie'. Aangezien de laatste twee wel één op één overeenkomen met verwijzingen vanuit de bijlage bij artikel 2.7.2 van de Omgevingsverordening, wordt verondersteld dat 'landschapsecologie' in het Landschapskader is vervangen door 'Natuurlijk'.

Het plangebied ligt in het landschapstype 'Rivierdal' (zie de kaarten in paragraaf 2.2). Daarvoor worden de volgende natuurlijke kernkwaliteiten beschreven:

Kernkwaliteiten <i>Natuurlijk</i> Dit landschap dankt haar originaliteit aan haar natuurlijk fundament, dat de Maas hier gedurende 10 duizenden jaren heeft ingesleten en neergelegd. Het rivierdal van de Maas bestaat uit drie verschillende verschijningsvormen. In de eerste plaats de verschillende Maasterrassen met de daar doorheen lopende oude Maasmeanders. Deze zijn vaak nog herkenbaar door hun lagere ligging. De terrasranden zelf zijn op veel plekken nog herkenbaar als steilranden in het landschap. In de tweede plaats is er het typische Maasheggenlandschap dat zich vooral op het laagterras bevindt in Noord-Limburg. Tenslotte ligt er rond Roermond het Maasplassengebied, ontstaan als gevolg van grootschalige grindwinning. Het Roer- en Maasdal hebben een bijzondere betekenis als kerngebied voor allerlei natuurwaarden en als ecologische verbidingszone met onder andere verlandingsvegetaties, bronmilieus, rivierduinen, stroomdalgraslanden en ooibossen.

Figuur 2.4: Uitsnede uit het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg, landschapstype Rivierdal.

In het plangebied liggen volgens de Kwaliteitskaart (restanten van) maasheggen (zie figuur 2.9 in paragraaf 2.2). Op de bouwsteenkaart 2 (zie figuur 2.7 in paragraaf 2.2) is te zien dat hier oorspronkelijk oud grasland aanwezig was (de term 'stroomdalgrasland' komt op de Kwaliteitskaart niet voor. Deze is echter op de Kwaliteitskaart niet meer als zodanig opgenomen.

Stap 4: Bepalen compensatieopgave op basis van de Beleidsregel natuurcompensatie

Zoals uit stap 3 blijkt, blijkt uit het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg niet eenduidig dat er sprake is van (mogelijke) aantasting van kernkwaliteiten “groene karakter”. Indien wordt verondersteld dat de kwaliteiten beschreven worden onder ‘Natuurlijk’ en dit gebied zich kwalificeert als ‘Oud grasland’, is artikel 2.7.2 lid 1 van de provinciale omgevingsverordening van toepassing. Hoewel dit niet met zekerheid te zeggen is, wordt hier in het vervolg van deze notitie van uitgegaan.

Voor zover – in het licht van het voorgaande – al getoetst zou moeten worden aan de Beleidsregel (waarmee wordt verwezen naar de [Beleidsregel natuurcompensatie 2018](#), verder: Beleidsregel), is het volgende van belang. In deze Beleidsregel is in artikel 2 geregeld dat de Beleidsregel onder andere van toepassing is op activiteiten die leiden tot vernietiging, verstoring en/of versnippering van de kernkwaliteiten “groene karakter” van o.a. de Bronsgroene landschapszone. Wanneer daarvan sprake is, dient op basis van artikel 3 compensatie plaats te vinden in natura zoals beschreven in deel 3 van de beleidsregel. Relevante criteria uit deel 3 in het kader van het bezwaar van Milieudefensie zijn:

- De compensatie dient te voldoen aan artikel 4 van de Beleidsregel, waarin wordt geregeld in welke mate er compensatie plaats moet vinden. Op basis van artikel 4, lid 5 is voor een Bronsgroene landschapszone een 1 op 1 compensatie nodig indien sprake is van vernietiging, verstoring of versnippering van de kernkwaliteit ‘groene karakter’ (artikel 2, lid 2).
- Realisatie van de compensatie moet gereed zijn voor aanvang van de activiteit. In de toelichting op de beleidsregel zijn de belangrijkste randvoorwaarden van de Beleidsregel opgenomen. Daaruit blijkt dat voor gevallen die een langere bouwperiode of doorlooptijd kennen het uitgangspunt geldt dat de compensatie gelijk opgaand met en gekoppeld aan de voortschrijdende ingreep gerealiseerd moeten worden, mits de aard van de aangetaste natuurwaarden dit toelaat.

2.2 Landschapskader Noord- en Midden-Limburg: kernkwaliteiten

In het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg is het volgende doel van dit kader beschreven:

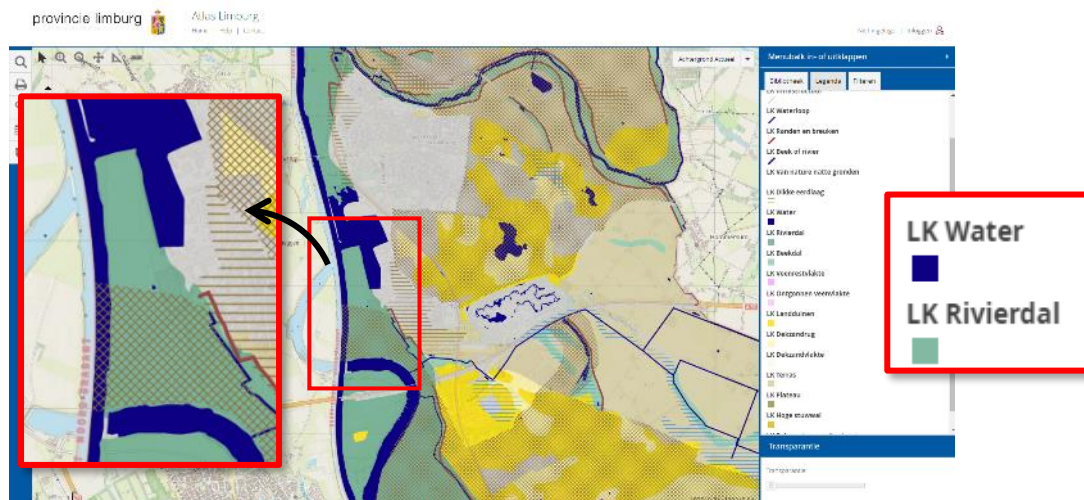
1.2 Doel

Het Landschapskader heeft tot doel op een beknopte wijze inzicht te geven in het hoe en waarom van het huidige landschap en daarmee grip te krijgen op de kansen die dat zelfde landschap biedt voor de toekomst. Het vormt hiermee een inspiratiebron om tot kwaliteitsverbeteringen te komen voor het Noord- en Midden-Limburgse landschap. Aan de hand van zowel kenmerkende beelden van de huidige situatie als aansprekende ontwikkelingsmogelijkheden voor de toekomst inspireert het Landschapskader initiatiefnemers en beleidsmakers tot passende ruimtelijke ontwikkelingen die bijdragen aan een aantrekkelijker landschap om in te wonen, te werken en te recreëren.

Initiatiefnemers van zowel aan landbouw en natuur (groene), aan water (blauwe), als aan bebouwing en infrastructuur (rode) gerelateerde ontwikkelingen, kunnen aan de hand van het Landschapskader nagaan welke ontwikkelingen op een bepaalde plek landschappelijk gezien wenselijk en mogelijk zijn.

Figuur 2.5: Uitsnede uit het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg

Uit het landschapskader blijkt dat het plangebied in het 'Rivierdal' ligt (zie figuur 2.6). Het landschapskader geeft in paragraaf 4.2 een algemene beschrijving van de kenmerken van het Rivierdal. Deze kenmerken zijn vervolgens vertaald naar vijf kaarten, zodat specifiek bekeken kan worden welke kenmerken voor een gebied van toepassing zijn. Deze kaarten zijn te zien in de Atlas Limburg (<https://portal.prvlimburg.nl/viewer/app/default>). Hieronder zijn uitsneden van de kaarten opgenomen in figuur 2.6 t/m 2.10.

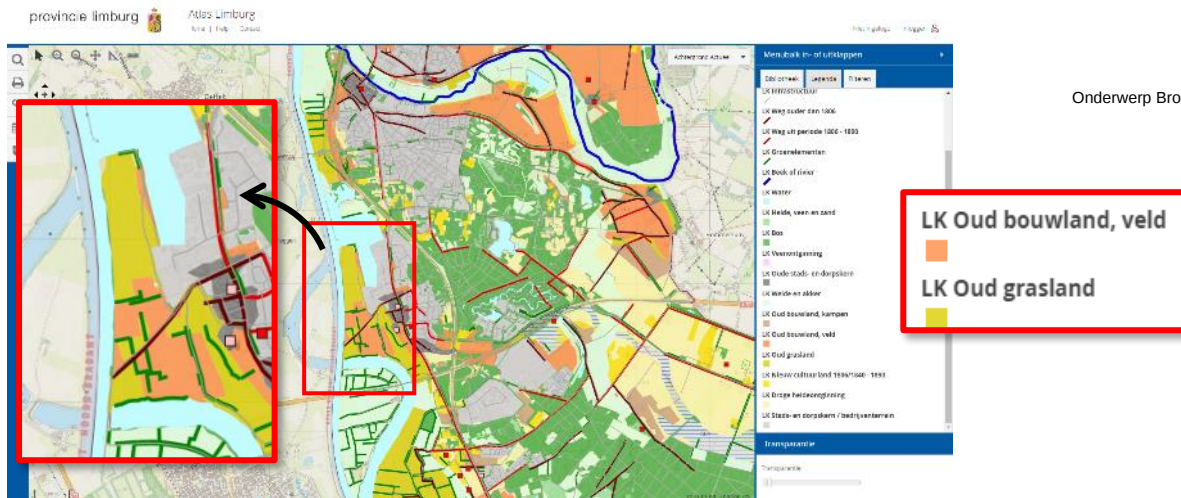
Figuur 2.6: Kaart 1 bij het landschapskader Noord- en Midden-Limburg, Bouwsteen: Natuurlijk fundament (Bron: Atlas Limburg)

28-11-2024

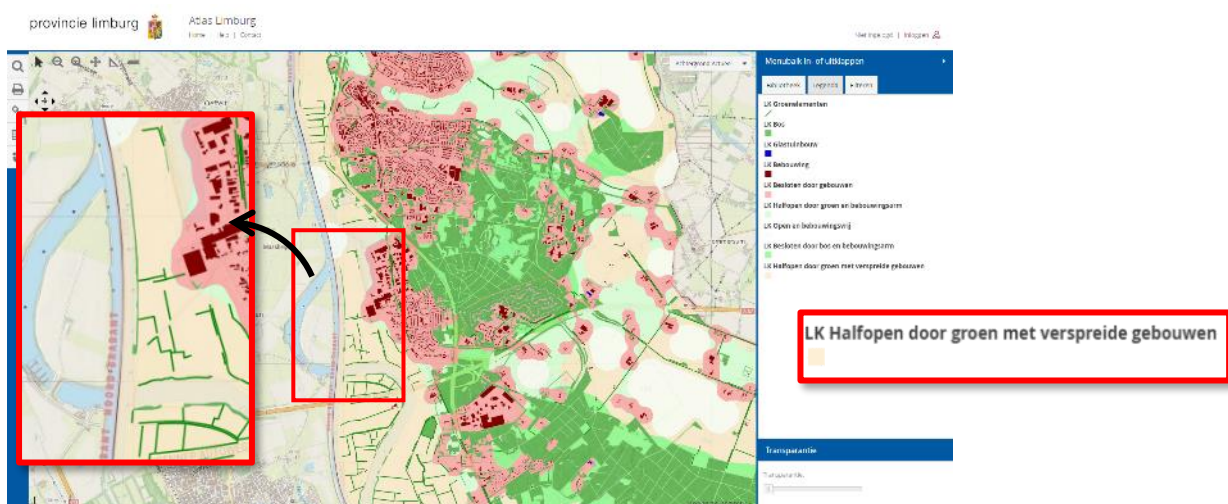
Projectnummer 51004045
Onderwerp Bronsgroene landschapszone

28-11-2024

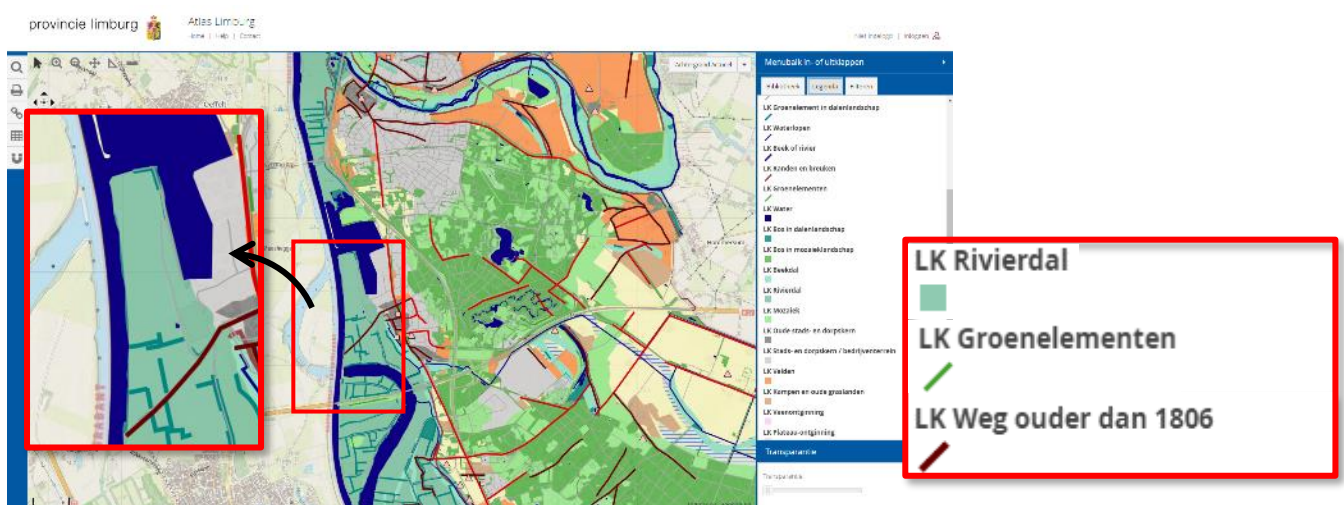
Projectnummer 51004045
Onderwerp Bronsgroene landschapszone

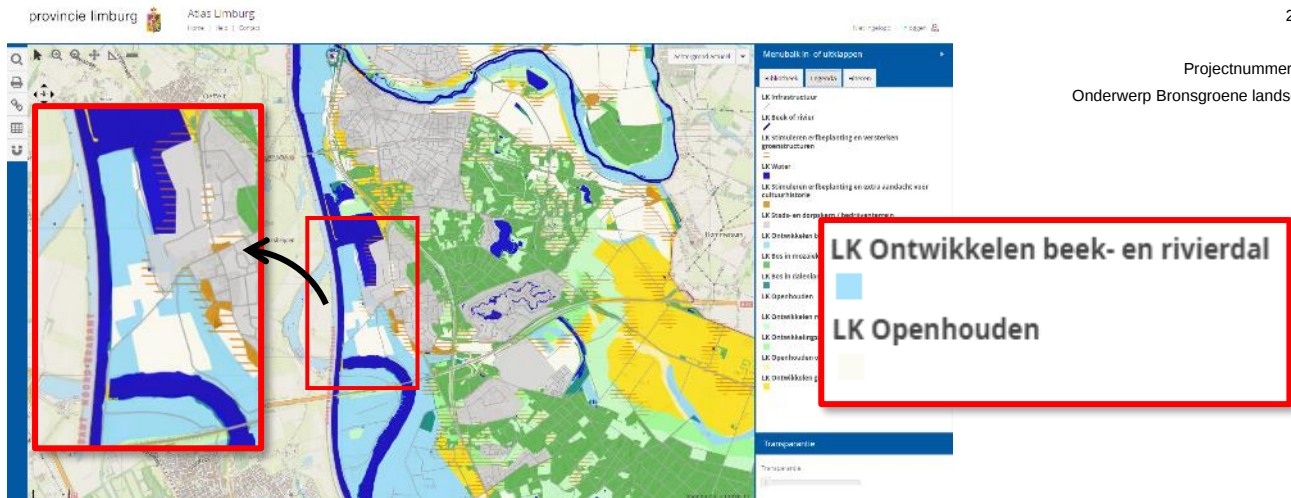
Figuur 2.7: Kaart 2 bij het landschapskader Noord- en Midden-Limburg, Bouwsteen: Gebruik en patroon in de tijd (Bron: Atlas Limburg)

Figuur 2.8: Kaart 3 bij het landschapskader Noord- en Midden-Limburg, Bouwsteen: Gebruik en patroon in de tijd (Bron: Atlas Limburg)

Figuur 2.9: Kaart 4 bij het landschapskader Noord- en Midden-Limburg, Kwaliteitskaart landschap (Bron: Atlas Limburg)

Figuur 2.10: Kaart 5 bij het landschapskader Noord- en Midden-Limburg, Kwaliteitsimpuls landschap (Bron: Atlas Limburg)

Op basis van het landschapskader en de vijf kaarten kent het plangebied potentieel de volgende kernkwaliteiten:

- Open water → dit water is daadwerkelijk aanwezig en zal worden behouden.
- Rivierdal → op basis van de beschrijving van de het gebruik en de patronen in de tijd zou hier oud grasland aanwezig moeten zijn. Dit is feitelijk niet aanwezig. Het gebied is sinds jaar en dag in gebruik als akkerbouwgrond.
- Maasheggen → van de maasheggen zijn nog restanten in het plangebied aanwezig. Een deel hiervan zal verdwijnen.
- Weg ouder dan 1806 → deze weg ligt er nog en zal worden behouden.

In hoofdstuk 3 wordt concreter ingegaan op de aanwezige kernkwaliteiten (paragraaf 3.1), de manier waarop in het plan is ingezet op bescherming en versterking van deze waarden (paragraaf 3.2) en welke compensatie heeft plaatsgevonden voor waarden die niet behouden kunnen worden (paragraaf 3.3).

2.3 Invulling van de regeling in bestemmingsplan Haven Heijen

Artikel 2.7.2 van de Omgevingsverordening vereist dat in de toelichting van het bestemmingsplan wordt ingegaan op de Bronsgroene landschapszone en de manier waarop de kernkwaliteiten worden beschermd en versterkt. In de toelichting van bestemmingsplan Haven Heijen is in lijn met de regeling in artikel 2.7.2 ingegaan op de Bronsgroene landschapszone (paragraaf 4.14 van de toelichting). In bijlage 4 bij de regels van het bestemmingsplan is een inrichtingsplan opgenomen, waarin is uitgewerkt op welke manier invulling is gegeven aan compensatie van de negatieve effecten. Dit betreft zowel compensatie van de Bronsgroene landschapszone als compensatie in het kader van de soortenbescherming Wet natuurbescherming voor de in het plangebied voorkomende das. In beginsel zijn dit twee verschillende compensatie-opgaven, voortkomend uit verschillende wet- en regelgeving (Bronsgroene landschapszone = provinciale omgevingsverordening, dassencompensatie = soortenbescherming Wet natuurbescherming). Voor beide compensatie-opgaven gelden ook verschillende compensatieregels. Dat neemt niet weg dat beide compensatie-opgaven op elkaar kunnen aansluiten

en daarmee ook gecombineerd uitgevoerd kunnen worden. Beide compensatie-opgaven kunnen elkaar versterken: wat voor de das een goed leefgebied is, geeft tevens invulling aan de versterking van kenmerkende waarden van het Bronsgroene landschap. Zo draagt het toepassen van gebiedseigen beplanting in nieuw aan te leggen heggenstructuren bij aan de voedselvoorziening van de das én aan het versterken van het karakteristieke maasheggenlandschap. Ook het toepassen van faunarijk (en kruidenrijke) graslanden draagt bij aan de voedselvoorziening en zorgt er tevens voor dat het open landschap wordt behouden. In paragraaf 3.3 wordt voor beide compensatie-opgaven toegelicht hoe hier invulling aan is gegeven en hoe deze met elkaar gecombineerd zijn in één landschappelijk inpassingsplan.

3 Bronsgroene landschapszone: situatie in plangebied

3.1 De in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten

Conform de provinciale verordening moet de toelichting van een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in de Bronsgroene landschapszone een beschrijving bevatten van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten, de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan en hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd. In paragraaf 4.14 van de toelichting van het bestemmingsplan is hierop ingegaan. Hieronder is mede gebaseerd op de toelichting uit het bestemmingsplan een beschrijving gegeven van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten.

De Kwaliteitskaart van het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg geeft aan dat het plangebied in het landschapstype Rivierdal ligt (zie de kaartbeelden in paragraaf 2.2). In het Rivierdal wordt onderscheid gemaakt tussen het Roerdal en het Maasdal. Het plangebied ligt in het Maasdal. Het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg beschrijft dat de Kernkwaliteiten van het in de Bronsgroene landschapszone aangewezen gebied Maasdal normaal gesproken de openheid van het gebied en het Maasheggenlandschap zijn. Dat is een generieke beschrijving, die afhankelijk van het gebied in meer of mindere mate van toepassing is. Wanneer we naar het plangebied van Haven Heijen zelf kijken, dan ligt dit in het winterbed van de Maas. Het heeft op dit moment als gevolg van het agrarische gebruik en bosschages aan de randen een groene uitstraling en bevat geen (bedrijfs)gebouwen. Dit komt overeen met de generieke beschrijving van het Rivierdal, waarin wordt aangegeven dat deze grotendeels bestaat uit maisakkers en grasland. De op sommige plekken nog aanwezige heggen zorgen voor een kleinschalig, half-open karakter. De heggen hebben geen veekerende functie meer, waardoor ze door gebrek aan onderhoud langzaam verslechteren.

Het plangebied zelf is een agrarisch landschap met nog maar zeer sporadisch enkele heggen, dat aan de noord-, oost- en westzijde wordt begrensd door opgaande begroeiing (zie figuur 2.11). Het agrarisch gebruik richt zich deels op de intensieve verbouwing van mais. Van een open karakter is daarom slechts in beperkte mate sprake. De westzijde van de Bronsgroene landschapszone wordt begrensd door de natuurvriendelijke oever langs de Maas. Naast de opgaande begroeiing vormen de bedrijfsgebouwen van AVG een duidelijke begrenzing van het landschap aan de oostzijde (zie figuur 2.12). De zuidzijde van het plangebied wordt begrensd door de Boxmeerseweg. Het landschap loopt hier

over in het agrarisch landschap aan de zuidzijde van het plangebied. De gronden daar zijn voor agrarische doeleinden (o.a. maïsteelt) in gebruik. Langs de Boxmeerseweg staan enkele bosschages en bomen. Vanaf de Maas en de haven zijn alleen de randen (noord-, oost- en westzijde) van het plangebied zichtbaar. Het plangebied dat binnen de Bronsgroene landschapszone valt kent – behalve de nog aanwezige houtige opslag (in totaal ca 1.598 meter) – geen bijzondere c.q. relevante natuurwaarden.

Figuur 2.11 Het plangebied: een open agrarisch landschap, rondom begrensd door opgaande begroeiing.

Figuur 2.12 De bedrijfsgebouwen van AVG vormen een duidelijke begrenzing van het landschap aan de oostzijde.

Het Maasheggenlandschap is naast landschappelijk ook cultuurhistorisch én ecologisch relevant. In het plangebied zijn echter slechts een aantal restanten van de Maasheggen te vinden, deze hebben een matige kwaliteit (versnipperd en slecht onderhouden). De heggen vertonen grote gaten (zie figuur 2.13). De gaafheid en herkenbaarheid én ecologische waarde van de Maasheggen in het plangebied is hierdoor zeer beperkt.

Figuur 2.13 Bestaande heggen in het plangebied (inzet) en de huidige staat van deze heggen (foto's). Bron: Landschappelijke inpassing Haven Heijen

Samengevat bevat het plangebied binnen de Bronsgroene landschapszone de volgende kernkwaliteiten:

- Rivierdal → op basis van de beschrijving van het gebruik en de patronen in de tijd zou hier oud grasland aanwezig moeten zijn. Dit grasland is feitelijk niet aanwezig. Het gebied is sinds jaar en dag in gebruik als akkerbouwgrond.
- Maasheggen → van de maasheggen zijn nog in matige kwaliteit verkerende restanten in het plangebied aanwezig. Een deel hiervan zal verdwijnen.

3.2 De wijze waarop met bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan

Door de aanleg van de nieuwe haven en het bedrijventerrein verdwijnt het gedurende een deel van het jaar (wanneer geen mais op de akkers staat) open agrarische karakter van het plangebied. De beperkt aanwezige Maasheggen verdwijnen eveneens. Wat ook verdwijnt is het agrarisch gebruik voor maisteelt, wat in de zomermaanden de openheid beperkt. Er verdwijnen binnen de Bronsgroene landschapszone geen natuurwaarden, behalve de nog aanwezige houtopslag (in totaal ca 1.598 meter).

Op de locatie waar de haven en het bedrijventerrein worden gerealiseerd kunnen de beperkt aanwezige kernkwaliteiten niet worden beschermd of versterkt. Dit kan wel in het gebied dat aangrenzend hieraan ligt. Het gaat dan om het gebied aan de zuidzijde van de draaikom en het bedrijventerrein. Binnen het bestemmingplangebied is ten noorden van de Boxmeerseweg een gebied van circa 5 ha waar ruimte is om het landschap te verbeteren. Ten zuiden van de Boxmeerseweg is, buiten het bestemmingsplangebied, nog circa 4 ha beschikbaar om middels inrichtingsmaatregelen de kernkwaliteiten te verbeteren. Omdat dit gebied buiten het bestemmingsplan Haven Heijen valt, is voor de inrichting van dit gebied het Landschappelijke inpassingsplan Haven Heijen opgesteld. Inrichting van dit gebied wordt geborgd door de voorwaardelijke verplichting in artikel 3.4.6 van het bestemmingsplan.

Naast effecten op de Bronsgroene landschapszone, zijn er ook effecten op dassenleefgebied (foerageergebied). Dit leefgebied dient gecompenseerd te worden, met het oog op het in de uitvoeringsfase kunnen verkrijgen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit. Deze compensatieplicht staat volledig los van de compensatieplichten die gelden op grond van de provinciale verordening (zoals de compensatieplicht voor de Bronsgroene landschapszone). Dat neemt echter niet weg dat de compensatie gecombineerd kan worden voor zover ze complementair aan elkaar zijn. Beide compensatieopgaven kunnen elkaar in de praktijk versterken: wat voor de das een goed leefgebied is, geeft tevens invulling aan de versterking van kenmerkende waarden van het Bronsgroene landschap. Zo draagt het toepassen van gebiedseigen beplanting in nieuw aan te leggen heggenstructuren bij aan de voedselvoorziening van de das én aan het versterken van het karakteristieke maasheggenlandschap. Ook het toepassen van faunarijk (en kruidenrijke) graslanden draagt bij aan de voedselvoorziening en zorgt er tevens voor dat het open landschap wordt behouden. In de volgende paragraaf is beschreven op welke manier invulling is gegeven aan de compensatie voor de Bronsgroene landschapszone en de dassencompensatie.

3.3 Compensatie negatieve effecten: Inpassingsplan Haven Heijen

Als gevolg van de aanleg van de haven en de uitbreiding van het bedrijventerrein is compensatie nodig in het kader van de Bronsgroene landschapszone. Daarnaast moet ten behoeve van het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit dassenleefgebied worden gecompenseerd. Het betreft de volgende compensatie:

Bronsgroene landschapszone

- Rivierdal (groene uitstraling en half open karakter);
- Maasheggen (gefragmenteerde aanwezigheid van maasheggen, totaal ca. 1.598 m).

Dassencompensatie

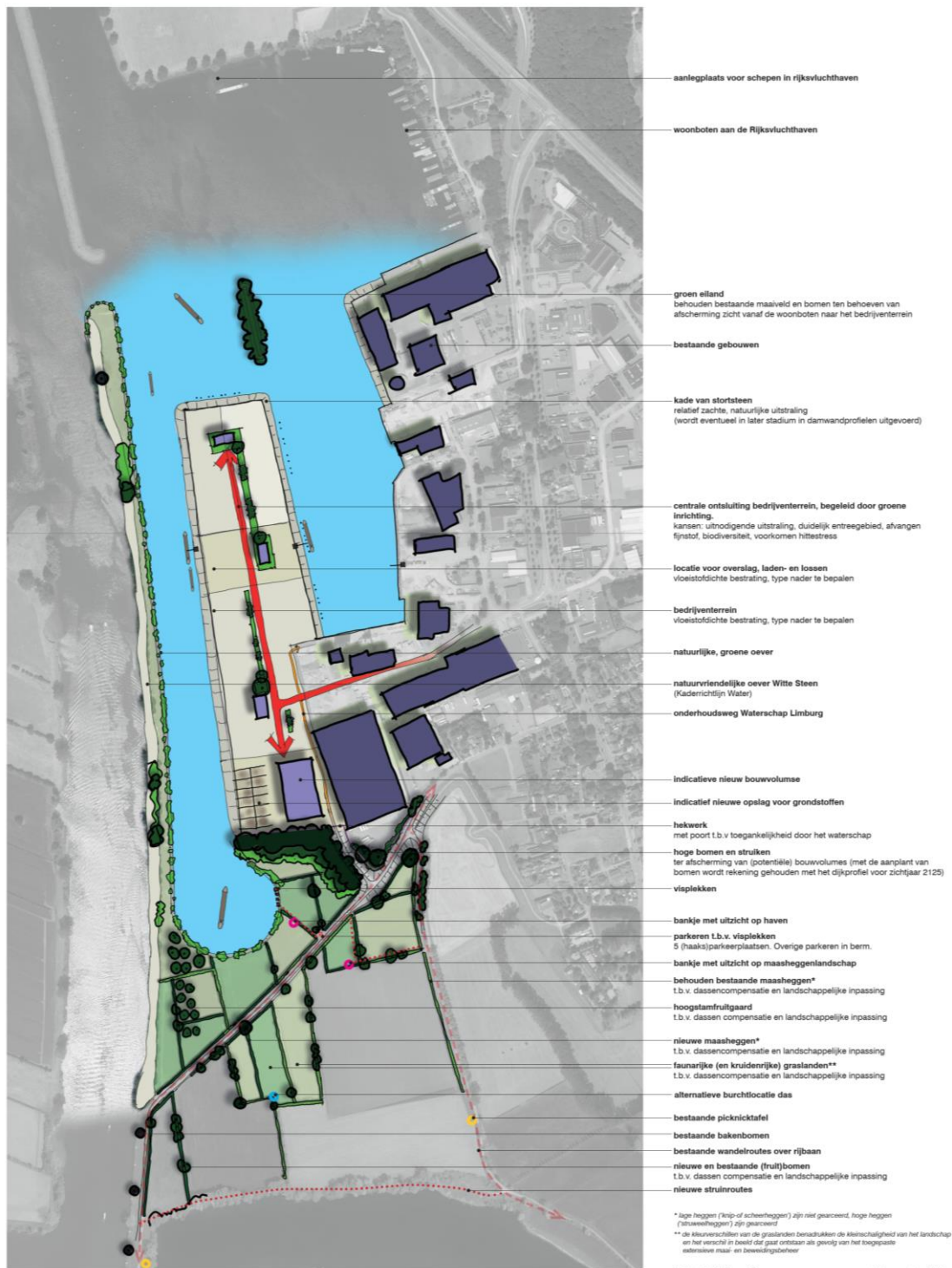
- 21,3 ha secundair leefgebied (de akkerbouwgrond);
- Hagen (totaal ca 1.598 m).

Hieruit blijkt dat het voor wat betreft de maasheggen/hagen om dezelfde opgave gaat (1.598 m). Ook het gebied dat in het kader van de dassencompensatie als secundair leefgebied gecompenseerd moet worden, komt overeen met het gebied dat in het kader van het Bronsgroene landschap als Rivierdal is aangewezen.

De compensatie van zowel het Bronsgroene landschap als het dassenleefgebied is uitgewerkt in het Landschappelijk inpassingsplan Haven Heijen (Sweco, 28 november 2024). Door middel van het inpassingsplan is inzicht gegeven in de landschappelijke inpassing van het plangebied. De basis voor de landschappelijke inpassing komt voort uit de benodigde dassencompensatie. Verder is bij de inpassing aangesloten bij de waarden van het Maasheggenlandschap, als onderdeel van de Bronsgroene landschapszone. Dit uit zich door het creëren van een halfopen landschap met aanwezigheid van veel maasheggen. De inrichting van graslanden, maasheggen, natuurvriendelijke oevers, bosjes en fruitboomgaard zorgen voor een kwaliteitsimpuls, zowel ecologisch, landschappelijk als cultuurhistorisch. Het

zorgt voor betere landschappelijke inrichting. Figuur 2.14 toont de afbeelding uit het landschappelijke inpassingsplan. Het volledige landschappelijke inpassingsplan is als bijlage 6 toegevoegd aan de regels van het bestemmingsplan. Onder figuur 2.14 is toegelicht hoe de mate van compensatie is bepaald.

LANDSCHAPPELIJKE INPASSING HAVEN HEIJEN

Figuur 2.14: Afbeeld van in inpassingsplan. Bron: Landschappelijke inpassing Haven Heijen

Dassencompensatie

De das is beschermd conform de categorie Andere soorten onder artikel 3.10 Wet natuurbescherming. Om te bepalen op welke manier invulling gegeven met worden aan de compensatie van dassenleefgebied, is aansluiting gezocht bij het Kennisdocument Das (versie 2017) van BIJ12. De oplossingsrichting voor de aantasting van leefgebied is gezocht in de optimalisatie van secundair naar optimaal leefgebied. Hiervoor kan conform het Kennisdocument Das tenminste 50% van het aangetaste oppervlak secundair leefgebied worden omgevormd naar optimaal leefgebied. Dit leidt in dit geval tot een minimaal benodigde compensatie van ca. 10,7 ha optimaal leefgebied als gevolg van een aantasting van ca. 21,3 ha secundair leefgebied. Daarnaast wordt ter compensatie voor het verlies van landschapselementen, zoals hagen, rekening gehouden met een oppervlakte/lengte toeslag van 120% (factor 1,2). Derhalve is binnen het planvoornemen een compensatieopgave van ca. 1.598 m x 1,2 = ca. 1.918 m hagen aangehouden.

Compensatie: dassenleefgebied en Bronsgroen landschap

Met het inpassingsplan wordt de houtopslag die als gevolg van het planvoornemen verdwijnt meer dan 1 op 1 gecompenseerd (namelijk met een factor 1,2, dus 120%). De huidige maasteelt wordt vervangen door grasland. Daarmee wordt een verbetering bereikt van het groene karakter en wordt beter aangesloten op de kernkwaliteiten van het Rivierdal. Omdat met name de Maasheggen kenmerkend zijn voor het Maasheggenlandschap, wordt als onderdeel van de ontwikkeling aan de zuidzijde in het plangebied nieuwe Maasheggen aangeplant. Ook ten zuiden van de Boxmeerseweg worden de Maasheggen hersteld en deels opnieuw aangeplant. Ook daar zal het verbouwen van mais worden vervangen door grasland, wat beter aansluit bij de kernkwaliteiten van het Rivierdal. De inrichting van graslanden, maasheggen, natuurvriendelijke oevers, bosjes en fruitboomgaard zorgen voor een kwaliteitsimpuls, zowel ecologisch, landschappelijk als cultuurhistorisch. Het zorgt voor betere landschappelijke inrichting. Dit vormt weer een overgangsgebied richting de haven en bedrijven in het plangebied, die zo veel mogelijk worden afgeschermd met opgaande begroeiing. Dit geeft invulling aan de compensatie van negatieve effecten op de Bronsgroene landschapszone en geeft tevens invulling aan de kwaliteitsverbetering die nodig is bij ontwikkeling van een bedrijventerrein in het buitengebied in het kader van de Omgevingsvisie Gennep.

Realisatietermijn

In de voorwaardelijke verplichting is aangegeven dat het inpassingsplan binnen één jaar na aanvang van het gebruik van de haven/het bedrijventerrein gerealiseerd moet zijn en duurzaam in stand moet worden gehouden. In de Beleidsregel is in artikel 9 lid 2 aangegeven dat compensatie gereed moet zijn voor aanvang van de activiteit. In de toelichting bij de Beleidsregel zijn de belangrijkste randvoorwaarden van de Beleidsregel opgenomen. Daaruit blijkt dat voor gevallen die een langere bouwperiode of doorlooptijd kennen het uitgangspunt geldt dat de compensatie gelijk opgaand met en gekoppeld aan de voortschrijdende ingreep gerealiseerd moeten worden, mits de aard van de aangetaste natuurwaarden dit toelaat. Omdat het voorliggende bestemmingsplan voorziet in de realisatie van een bedrijventerrein en ontgronding, is er onmiskenbaar sprake van een geval met een langere bouwperiode en doorlooptijd. Desondanks kan het grootste deel van de compensatie (9 van de 11,4 ha) gerealiseerd worden voorafgaand aan de werkzaamheden. Het resterende deel zal gedurende de ontwikkeling van het gebied worden gerealiseerd en zal in ieder geval gereed zijn voor afronding van de bouwwerkzaamheden. Dit gegeven verklaart ook waarom de provincie – in

het kader van het vooroverleg – geen opmerkingen op dit punt heeft gemaakt. In het dassencompensatieplan is uitgewerkt hoe de compensatie gedurende de uitvoeringsperiode gerealiseerd moet worden, zodat de aangetaste natuurwaarden (leefgebied das) er per saldo niet op achteruit gaat. Dit heeft in het dassencompensatieplan geleid tot een fasering, met daarin nauwkeurig aangegeven waar en hoeveel compensatie per fase gerealiseerd moet zijn.

4 Conclusie

In het Maasdal komen meerdere belangen, ambities en visies samen. Voor iedere locatie en initiatief staat de overheid daarom voor de afweging tussen – soms tegenstrijdige – belangen bij de keuze of al dan niet medewerking wordt verleend aan een initiatief. Met de realisatie van het bedrijventerrein wordt op meerdere onderwerpen invulling gegeven aan ambities van de provincie en de gemeente. Zo wordt hiermee de bestaande bedrijventerreinen versterkt met bedrijvigheid aan het water. De watergebonden bedrijvigheid draagt bij aan een ‘modal shift’ van vervoer over de weg naar vervoer over het water. Daarnaast draagt het planvoornemen bij aan de hoogwaterbeschermingsopgave van het gebied. Tot slot wordt de ecologische en landschappelijke waarden rondom het planvoornemen versterkt.

Een deel van het plangebied is onderdeel van de Bronsgroene landschapszone van de provincie Limburg. Door de aanleg van de nieuwe haven en het bedrijventerrein verdwijnt het in beperkte mate aanwezige open (wanneer er geen mais staat) agrarische karakter van het plangebied. De in matige kwaliteit verkerende restanten Maasheggen verdwijnen eveneens. Wat ook verdwijnt is het agrarisch gebruik voor maisteelt, wat in de zomermaanden de openheid beperkt. Er verdwijnen binnen het Bronsgroene landschap geen natuurwaarden, behalve de nog aanwezige houtopslag (welke ruimschoots wordt gecompenseerd).

Het landschappelijke inpassingsplan voor Haven Heijen vult zowel de dassencompensatie als de compensatie van de Bronsgroene landschapszone in. Beide compensatieopgaven kunnen elkaar versterken: wat voor de das een goed leefgebied is, geeft tevens invulling aan de versterking van kenmerkende waarden van het Bronsgroene landschap. Zo draagt het toepassen van gebiedseigen beplanting in nieuw aan te leggen heggenstructuren bij aan de voedselvoorziening van de das én aan het versterken van het karakteristieke maasheggenlandschap. Ook het toepassen van faunarijk (en kruidenrijke) graslanden draagt bij aan de voedselvoorziening en zorgt er tevens voor dat het open landschap wordt behouden.

Milieudefensie heeft in haar bezwaar aangegeven dat het besluit in strijd is met artikel 2.7.2 van de provinciale Omgevingsverordening. Op basis van deze notitie wordt het volgende geconcludeerd bij de volgende drie bezwaarpunten:

- Strijdigheid met artikel 2.7.2 lid 1:
 → *In paragraaf 3.1 t/m 3.3 is onderbouwd dat met de toelichting in paragraaf 4.14 van de bestemmingsplantoelichting, het Landschappelijk inpassingsplan Haven Heijen (bijlage 6 bij de bestemmingsplanregels) en de voorwaardelijke verplichting in artikel 3.4.6 van de bestemmingsplanregels wordt voldaan aan de vereisten uit artikel 2.7.2 lid 1. Hiermee is voldoende beschreven wat de voorkomende kernkwaliteiten zijn, op welke manier is omgegaan met bescherming en versterking hiervan en hoe negatieve effecten zijn gecompenseerd.*

- Strijdigheid met de compensatieopgave zoals uitgewerkt in deel 3 van de Beleidsregel natuurcompensatie 2018:
 → *De compensatieopgave voor Bronsgroen landschap is een 1 op 1 compensatie binnen de Bronsgroene landschapszone. De compensatie van het Landschappelijke inrichtingsplan vindt plaats binnen de Bronsgroene landschapszone. De aanwezige houtopstanden worden gecompenseerd met een factor 1,2 (120%). Het open, groene landschap (agrarisch gebied) betreft ca 21,3 ha. In totaal vindt er kwaliteitsverbetering plaats in een gebied ter grootte van 11,4 ha. Daarmee wordt zo maximaal mogelijk invulling gegeven in een kwalitatieve compensatie van het groene karakter, waarvan het op basis van het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg en bijbehorende Kwaliteitskaart landschap nog de vraag is of deze daadwerkelijk aanwezig is.*
- Strijdigheid met de termijn van realisatie, zoals uitgewerkt in artikel 9 van de Beleidsregel natuurcompensatie:
 → *De voorgenomen activiteit betreft een ontwikkeling die meerdere jaren zal duren. Op basis van de toelichting op de Beleidsregel natuurcompensatie 2018 is in dat geval de compensatie gelijk opgaand met en gekoppeld aan de voortschrijdende ingreep gerealiseerd moeten worden, mits de aard van de aangetaste natuurwaarden dit toelaat. Een groot deel van de compensatie (9 van de 11,4 ha) wordt reeds voorafgaand aan de werkzaamheden gerealiseerd. Het resterende deel zal gedurende de ontwikkeling van het gebied worden gerealiseerd en zal in ieder geval gereed zijn voor afronding van de bouwwerkzaamheden. In het dassencompensatieplan is uitgewerkt hoeveel compensatie er gedurende de aanlegperiode gerealiseerd moet worden om per saldo geen achteruitgang van leefgebied van de das te hebben.*